

„s” biztonsági távolság számítása

Bevezetés

1

Elszigetelt villámvédelem

MSZ EN 62305-3:2011, E függelék, E.5.1.2 szakasz

Szigetelt villámvédelmet (LPS) akkor kell alkalmazni, ha a külső villámvédelemmel kapcsolatban lévő **belső, villamosan vezetőképes rendszerekben folyó villám-részáramok az építményben vagy annak beltartalmában kárt tudnak okozni.**

MEGJEGYZÉS: Szigetelt villámvédelem alkalmazása előnyös lehet, ha az építményen tervezett változtatások következtében az LPS rendszeren is várhatóan változtatásokat kell végrehajtani.

Definíciószerűen az LPS rendszert akkor tekintjük szigeteltnek a 3.3 fejezet szerint, ha az építmény villamosan vezetőképes elemeivel és a potenciálkiegyenlítő rendszerrel csak a földfelszín magasságában van összekötve.

A szigetelt LPS-t olyan **felfogócsúcsokkal vagy felfogórudakkal lehet kialakítani**, amelyek a védendő építmény mellett kerülnek elhelyezésre, vagy feszített szabadvezetékekkel a felfogórudak között, amely esetben a **biztonsági távolság a 6.3 fejezet szerint betartásra kerül.**

2

„s” biztonsági távolság

MSZ EN 62305-3:2011, E függelék, E.6.1.1 szakasz

A külső villámvédelem (LPS) és minden villamosan vezető rész (amely az építmény potenciálkiegyenlítő hálózatával össze van kötve) között, a 6.3 fejezet szerinti biztonsági távolságot kell betartani.

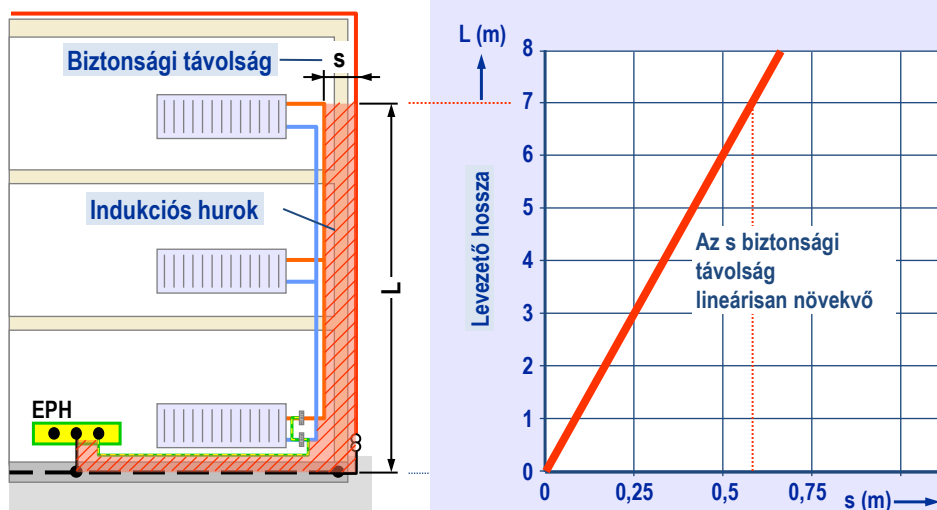
A biztonsági távolságot a 6.3 fejezetben lévő egyenlettel lehet meghatározni.

Az s biztonsági távolság kiszámításához szükséges referenciahossz (lásd az 6.3-at) a potenciálkiegyenlítéshez történő csatlakozási pont és a megközelítés helye közötti távolság. A tetőn futó vezetőkét és a levezetőket a lehető legrövidebb úton kell levezetni, úgy hogy a biztonsági távolság a lehető legkisebbre adódjon.

11.01.07 / S6168

3

Biztonsági távolság Belső fémes részek figyelembe vétele

18.10.07 / S4503_a

4

Szerelési hiba Biztonsági távolság betartása?

10.01.08 / S3634

5

Szerelési hiba Biztonsági távolság betartása?

21.10.02 / S3635_NOP

6

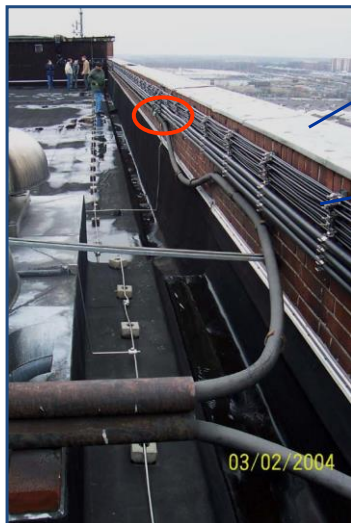
Szerelési hiba Biztonsági távolság

14.01.04 / S4014_b

7

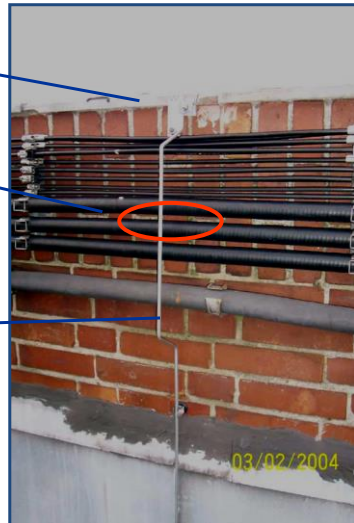
Mobiltelefon átjátszó állomás Toronyház

Attika

Antenna-
kábel

Villámvédel-
mi levezető
csatlakoz-
tatása

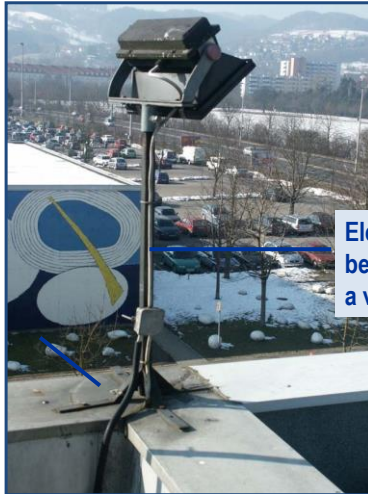

10.01.08 / S3761_a

8

LIWEST, Linz / Ausztria Világítás az attikán (régi berendezés)

Attika, mint
természetes
felfogó

Elektromos
betápkábel
a világításhoz

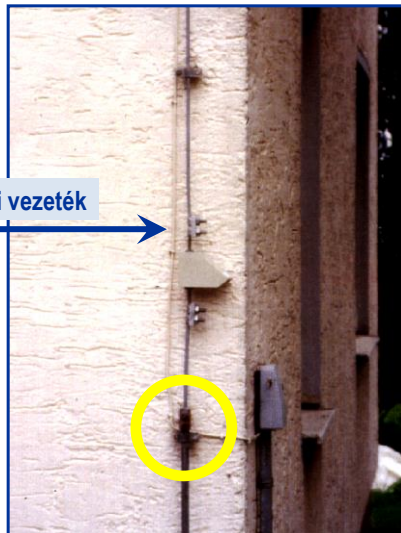
Lit.: Oberösterreichische Blitzschutzgesellschaft, Linz

16.06.04 / S3735_ I

9

Megközelítés Távközlési vezeték - levezető között

Távközlési vezeték

03.09.02 / S1999

10

Biztonsági távolság – nincs betartva!

Külső hőmérséklet-
érzékelő

28.07.04 / S3709

11

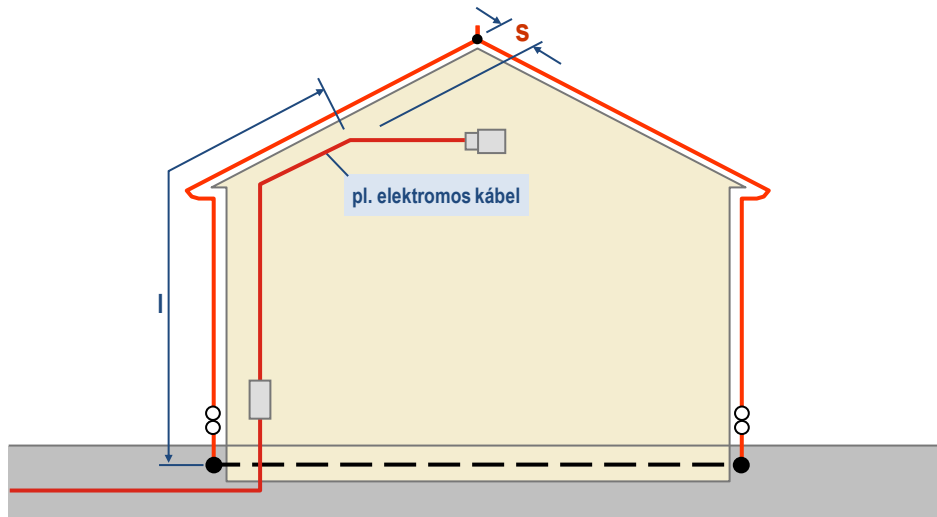
Tönkrement távközlési kábel a levezetőhöz történő veszélyes megközelítés miatt

04.09.02 / S1995

12

s biztonsági távolság Fémes vezetékek problémás nyomvonalvezetése

10.01.08 / S6047

13

Külső villámvédelemi rendszer villamos szigetelése

MSZ EN 62305-3:2006-10, 6.3 fejezet

A villamos szigetelés megvalósítható egyrészt a felfogó elrendezés vagy levezető másrészt az építmény fém installációi és az építmény belső rendszerei között, az ezen rendszerek közötti olyan d távolság kialakításával, ami nagyobb az s biztonsági távolságnál:

$$s = k_i \cdot \frac{k_c}{k_m} \cdot l$$

- k_i függ a kiválasztott LPS villámvédelemi osztálytól (lásd az MSZ EN 62305-3 10. táblázatot);
- k_c függ a villámáramtól, ami a levezetőben folyik (lásd az MSZ EN 62305-3 11. táblázatot);
- k_m függ a villamos szigetelőanyagtól (lásd az MSZ EN 62305-3 12. táblázatot);
- l hossz a felfogó-levezető együttes mentén méterben, amit a biztonsági távolság számításának helyettől kell meghatározni a potenciálkiegyenlítés legközelebbi pontjáig.

19.09.06 / S6045_a

14

A külső LPS szigetelése A k_i és k_m együtthatók értékei

Villámvédelmi osztály	k_i
I	0,08
II	0,06
III és IV	0,04

Közbülső anyag	k_m
Levegő	1
Beton, cserép	0,5
Iso-* távtartó/ -Combi	0,7

1. megjegyzés Ha több szigetelőanyagot rétegezve kell figyelembe venni, akkor a gyakorlatban a legkisebb értéket kell k_m -ként használni.

* k_m értéke gyártófüggő.

11.10.06 / S6045_c

15

Összehasonlítás 6.3 szakasz

Fejezet	MSZ EN 62305-3:2009	MSZ EN 62305-3:2011
6.3 A külső villámvédelmi rendszer villamos elszigetelése	.....	6.3.1 Általános elvek ..... MEGJEGYZÉS Az I hossz, a felfogórendszer mentén figyelmen kívül hagyható, olyan építmények esetében, ahol az összefüggő fém tető természetes felfogórendszerként funkcionál.

12. táblázat: Külső villámvédelmi rendszer elszigetelése. A k_m tényező értékei

Anyag	k_m
Levegő	1
Beton, téglák	0,5

1. MEGJEGYZÉS: Több szigetelőanyag rétegzése esetén a legkisebb k_m érték alkalmazása.

2. MEGJEGYZÉS: Más szigetelőanyagok használata kidőgözés alatt áll.

Table 11 – Isolation of external LPS – Values of coefficient k_m

Material	k_m
Air	1
Concrete, bricks, wood	0.5

NOTE 1 When there are several insulating materials in series, it is a good practice to use the lower value for k_m .

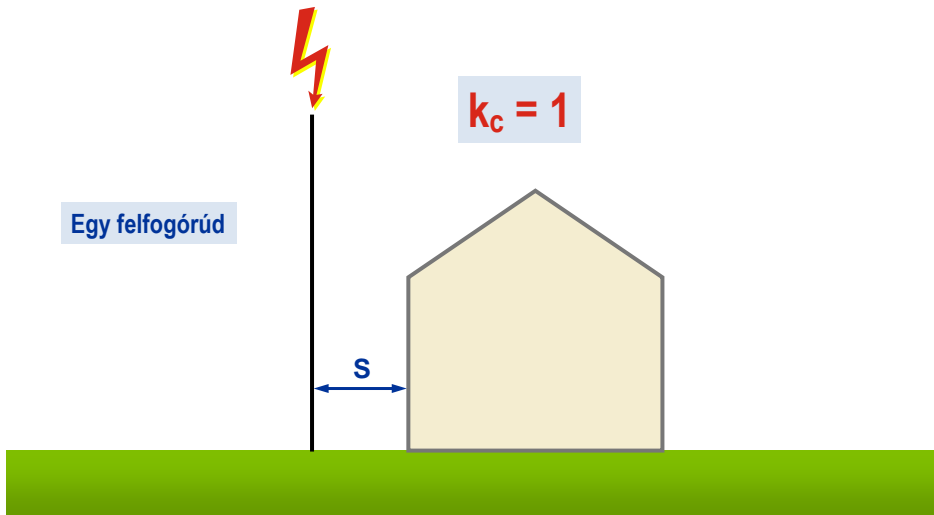
NOTE 2 In using other insulating materials, construction guidance and the value of k_m should be provided by the manufacturer.

2. megjegyzés: Más szigetelő anyagok alkalmazása esetén, a beépítési útmutatót és a k_m értékét a gyártó bocsátja rendelkezésre.

16

Biztonsági távolság k_c tényező egy felfogórúd esetén

04.12.08 / S1914_b

17

Képletek a k_c árameloszlási tényező számítására

Képletek a k_c árameloszlási tényező számítására
két levezető és B típusú földelőelrendezés esetén

$$k_c = \frac{h + c}{2h + c}$$

Alapképlet a k_c árameloszlási tényező számítására

$$k_c = \frac{1}{2 \cdot n} + 0,1 + 0,2 \cdot \sqrt[3]{\frac{c}{h}}$$

Magyarázat:

- n a levezetők száma összesen
- c két levezető között távolság
- h távolság (vagy magasság) a gyűrűs vezetők között

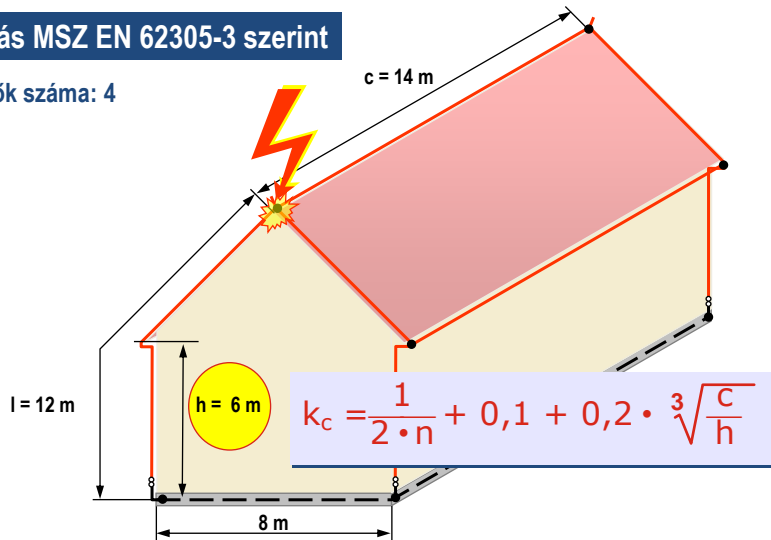
04.12.08 / S2720_a

18

Példa az s biztonsági távolság számítására Nyeregtetős épület, III. villámvédelmi fokozat

Számítás MSZ EN 62305-3 szerint

Levezetők száma: 4

10.01.08 / S6118_d

19

Összehasonlítás 6.3 szakasz

Fejezet	MSZ EN 62305-3:2009	MSZ EN 62305-3:2011
6.3 A külső villámvédelmi rendszer villamos elszigetelése	.....	6.3.1 Általános elvek ..... A kc tényező, azaz a villámáram eloszlása a felfogók/levezetők között függ az LPS fokozattól, a levezetők átlagos n számától, a levezetők helyzetétől, az összekötő gyűrűs vezetőkől, és a földelőrendszer típusától. A biztonsági távolság attól a feszültségeséstől függ, amely a biztonsági távolság szempontjából figyelembe vett pont és a földelő vagy a legközelebbi egyenpotenciálra hozó pont közötti legrövidebb áramút mentén esik.
6.3 A külső villámvédelmi rendszer villamos elszigetelése	.....	6.3.2 Egyszerű megközelítés ..... 6.3.3 Részletes megközelítés .....

új

új

új

2021. február 9.

Villámvédelem

20

20

Külső villámvédelemi rendszer villamos elszigetelése

6.3 A külső villámvédelemi rendszer villamos elszigetelése

6.3.2 Egyszerűsített megközelítés

Tipikus szerkezetek esetén a (4) egyenlet alkalmazása során a következő feltételeket kell figyelembe venni:

k_C függ a (rész-)villámáramtól, amely a levezető rendszeren folyik (lásd a 12. táblázatot és a C mellékletet);

I a függőleges hossz, méterben, a levezető mentén attól a ponttól számítva ahol a biztonsági távolságot meg kell határozni a potenciálkiegyenlítés következő pontjáig.

S biztonsági távolság számítása – egyszerű eljárás

12. táblázat: Külső villámvédelemi rendszer elszigetelése – a k_C tényező értékei

Levezetők száma	k_C
1 (csak elszigetelt villámvédelemi rendszer esetén)	1
2	0,66
3 és több	0,44

MEGJEGYZÉS: A12. táblázat értékei minden B és A típusú földelőrendszer esetén érvényesek feltéve, hogy a szomszédos földelők földelési értékei egymástól nem térnek el 1:2 aránytól nagyobb mértékben. Ha a szomszédos földelők földelési értékei egymástól 1:2 aránytól nagyobb mértékben eltérnek, akkor $k_C = 1$ értéket kell figyelembe venni.

E melléklet (tájékoztatás), E.6.3.2 szakasz:
A 6.3.2 fejezet szerinti egyszerűsített megközelítés akkor alkalmazható, ha az építmény vízszintes kiterjedése (szélessége vagy hosszúsága) nem nagyobb a magasság négyszeresénél!

Összehasonlítás E melléklet E.6.3.2

Fejezet	MSZ EN 62305-3:2009	MSZ EN 62305-3:2011
E melléklet (tájékoztató)	E.6.1.1 Biztonsági távolság	E.6.3.2 Egyszerűsített megközelítés A 6.3.2 szakasznak megfelelő egyszerűsített megközelítés akkor alkalmazható, ha az építmény vízszintes kiterjedése (szélessége vagy hosszúsága) nem nagyobb a magasság négyszeresénél

23

S biztonsági távolság számítása

Részletes eljárás

6.3 A külső villámvédelmi rendszer villamos elszigetelése

6.3.3 Részletes megközelítés

Hálószerű felfogórendszerrel vagy a homlokzaton egymás alatt elhelyezett potenciálkiegyenlítő gyűrűkkel rendelkező külső villámvédelmi rendszer esetében a felfogó, vagy levezető egyes vezetőiben az árameloszlás következtében különböző áramértékek folynak. Ilyen esetekben az s biztonsági távolság pontosabb számítása érdekében az alábbi egyenletet lehet használni:

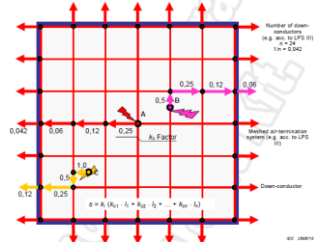
$$s = k_i (k_{c1} \cdot I_1 + k_{c2} \cdot I_2 + \dots + k_{cn} \cdot I_n) / k_m$$

24

Összehasonlítás C melléklet C.5 ábra

Fejezet	MSZ EN 62305-3:2009	MSZ EN 62305-3:2011
C melléklet (tájékoztató)	Nincs adat	C.5 ábra - k_c tényező értékei több levezetőből álló rendszer esetén

Új

Key
A, B, C: injection points
NOTE 1: Rules for current partitioning:
a) Injection point
Correct k_c divided by the number of possible current paths at the injection point into the meshed arrangement system.
b) Further injection points:
Correct k_c reduced by 50% at any further joint of the air-termination mesh.
c) Down-conductor
Correct k_c again reduced by 50%, but the value of k_c must not be less than 1/n.
n: total number of down-conductors
NOTE 2: Values of k_c have to be considered from the point of strike to the edge of the roof. The path along the roof edge to the down-conductor does not need to be considered. The value of k_c along the down-conductor depends on the value of k_c of the connected air-termination at the edge of the roof.
NOTE 3: An object object, if there are higher objects from the point of strike to the edge of the roof, only the relevant value of k_c , beginning from the point where the proximity distance is to be considered, has to be used.
NOTE 4: If internal down-conductors exist, they should be taken into account in evaluating the number n.

1. MEGJEGYZÉS Az árameloszlás szabályai:

a) Becsapási pont

Az becsapási pontban felvett áram értékét el kell osztani a lehetséges áramutak számával.

b) További csomópontok (keresztvezédsi pontok)

Az áramot a hálószerű felfogórendszer minden további csomópontjában 50 %-kal kell csökkenteni.

c) Levezető

Az áramot ismét 50 %-kal kell csökkenteni, egészen olyan k_c értékig, amely nem lehet kisebb, mint $1/n$. (n ... az összes levezető száma)

2021. február 9.

Villámvédelem

25

25

Képletek a k_c árameloszlási tényező számítására

A k_c árameloszlási tényező nemzeti meghatározása hálószerű felfogórendszerrel rendelkező épületeknél

A megközelítési ponttól az 1. csomópontig $k_{c1} = 1$

Az 1. csomóponttól a következő csomópontig

- két levezető esetén $k_{c2} = 0,5$
- három levezető esetén $k_{c2} = 0,33$
- négy levezető esetén $k_{c2} = 0,25$

Minden további csomópont megfelel a k_c - értékét*

* MEGJEGYZÉS: Az érték nem lehet kisebb mint $\frac{1}{n}$

05.06.09 / SZ720_b

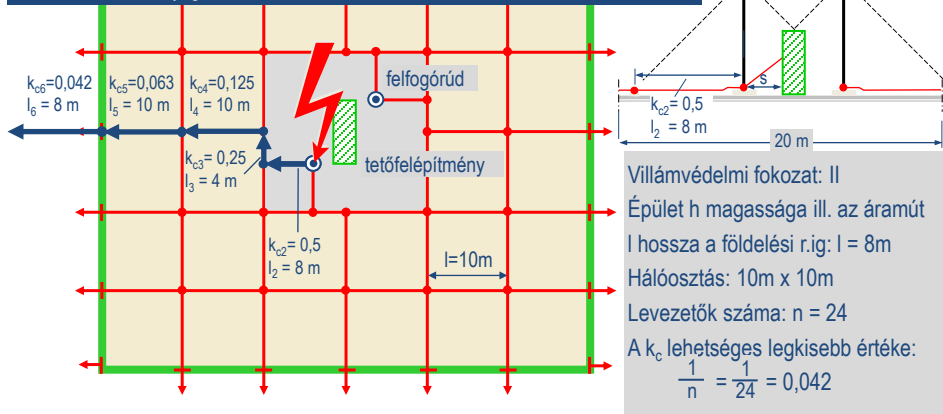
26

Biztonsági távolság – Példa a részletes megközelítés alkalmazására

$$s = k_{\xi} (k_{c1} \cdot l_1 + k_{c2} \cdot l_2 + \dots + k_{cn} \cdot l_n) / k_m =$$

$$s = 0,06 (0,5 \cdot 8\text{m} + 0,25 \cdot 4\text{m} + 0,125 \cdot 10\text{m} + 0,063 \cdot 10\text{m} + 0,042 \cdot 8\text{m}) / 0,5 =$$

$$s = 0,87\text{m} \text{ szilárd anyag esetén}$$

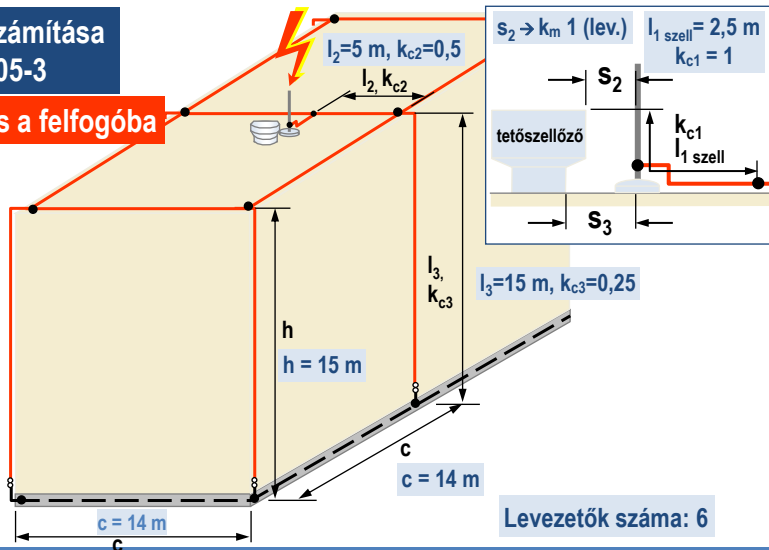
27

27

Példa az s biztonsági távolság számítására Lapostetős épület, III. villámvédelmi fokozat

s távolság számítása
MSZ EN 62305-3

Villámcsapás a felfogóba

16.03.09 / S6153.g

28

Példa az s biztonsági távolság számítására Lapostetős épület, III. villámvédelmi fokozat

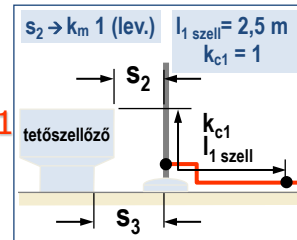
s távolság számítása MSZ EN 62305-3

Villámcsapás a felfogóba
Megközelítés OK tetőszellőző s_2

Levegő!

($k_m = 1$)

$$s = \frac{k_i}{k_m} \cdot (k_{c1} \cdot l_1 + k_{c2} \cdot l_2 + k_{c3} \cdot l_3)$$

$$s_2 = \frac{0,04}{1} \cdot (1 \cdot 2,5\text{m} + 0,5 \cdot 5\text{m} + 0,25 \cdot 15\text{m}) = \underline{0,35\text{ m}}$$

$l_{1\text{szell}}$ = 2,5 m, A felfogó hossza a megközelítés helyétől a következő csomópontig

l_2 = 5 m, Az összekötő vezető legrövidebb távolsága az 1. csomóponttól a 2. csomópontig

l_3 = 15 m, Távolság a 2. csomóponttól a 3. csomópontig vagy a földelésig

III. Villámvédelmi osztály koefficiense:

$k_i = 0,04$

A megközelítés helyén lévő anyag:

Felfogórúd: $k_m = 1$ (levegő)

16.03.09 / S6153_h

29

„s” biztonsági távolság

Csomóponti potenciál eljárás

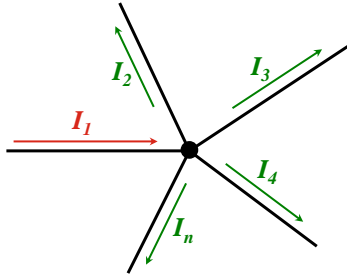
DRK – MMK Elektrotechnika tagozat

30

Csomóponti potenciál eljárás Szoftver az s biztonsági távolság számítására

Csomóponti törvény: 1. Kirchoff törvény

Minden csomópontban a csomópontba befolyó áramok összege megegyezik a csomópontból elfolyó áramok összegével.

• = csomópont

$$\Sigma I = 0$$

$$\Sigma I_{\text{csomópontba befolyó}} = \Sigma I_{\text{csomópontból elfolyó}}$$

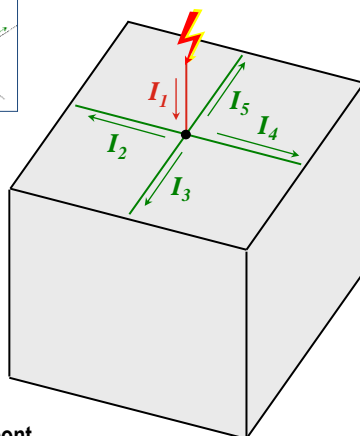
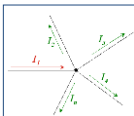
$$I_1 = I_2 + I_3 + I_4 + I_n$$

11.05.09 / 5852_a

31

Csomóponti potenciál eljárás Szoftver az s biztonsági távolság számítására

Csomóponti törvény: 1. Kirchoff törvény

• = csomópont

1. példa: Háló a tetőn

Ha a villám belesap egy felfogó-csúcsba, akkor a villámáram a vezetők kialakításának megfelelően oszlik el (párhuzamos áramutak). Ebben a példában egy olyan csomópontról van szó, amelyből négy vezeték (áramút) indul el.

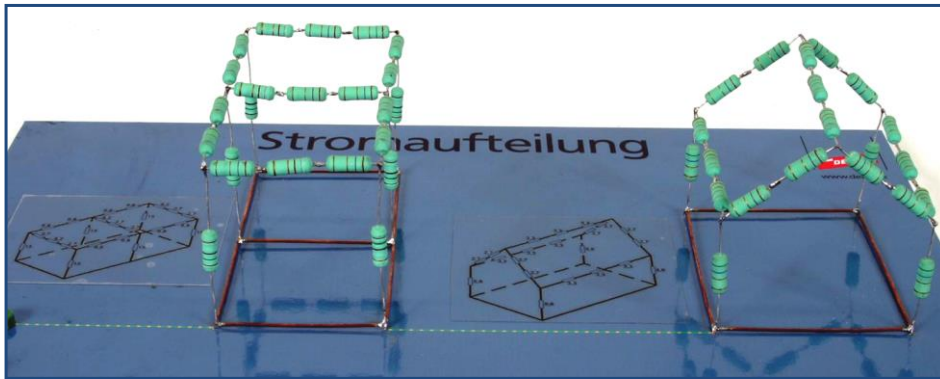
$$I_1 = I_2 + I_3 + I_4 + I_5$$

11.05.09 / 5852_b

32

Helyettesítő modell az árameloszlás számításához Csomóponti potenciál eljárás

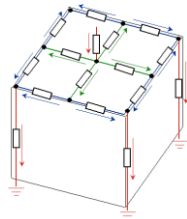
19.01.09 / 5839_e

33

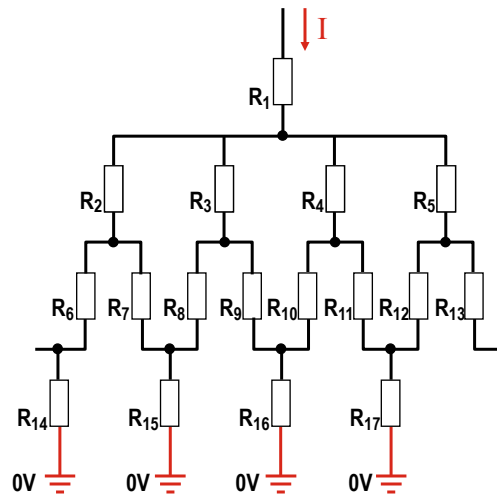
Csomóponti potenciál eljárás Szoftver az s biztonsági távolság számításához

Minden vezeték szakaszt egy ellenállás jelképez.

Definiált villámáram beinjektálása révén és a felállított matematikai egyenlet megoldása révén kiadódnak a csomóponti feszültségek, azaz a csomóponti potenciálok közötti különbségek.

• = csomópont

11.05.09 / 5854_c

34

Csomóponti potenciál eljárás

A csomóponti potenciál eljárás (csomóponti feszültség analízis) az **elektrotechnikában** alkalmazott **hálózatanalízis** módszer.

Ezzel a módszerrel egy lineáris elemekből álló villamos hálózat **csomóponti potenciáljai** meghatározhatók.

.

11.05.09 / 5856_c

35

Szoftver az s biztonsági távolság számítására DEHN Distance Tool

6.3 A külső villámvédelmi rendszer villamos elszigetelése

6.3.3 Részletes megközelítés

...

2. Megjegyzés Az egyes vezetők mentén a k_c értékeinek számítására numerikus hálózatszámító programok is használhatók.

11.05.09 / 5856_b

36

S távolság számítása numerikus hálózatszámító módszerrel

